Kendine güven; ama şımarma!

Mete Bey: “Kendine güven duygusunu geliştirirken nefsimiz şımartılmıyor mu? Kendine güven nasıl olmalıdır?”

Ne kendimizi yok sayabiliriz! Ne de kendimizi olduğumuzdan fazla büyütebiliriz! Ne Allah’ın verdiği güç ve kuvveti inkâr edebiliriz! Çünkü bu nankörlük sayılır, nimete saygısızlık ve vefâsızlık sayılır. Ne de Allah’ın verdiği güç ve kuvveti kendimizden bilebiliriz! Ne mütevâzı oluyorum diye, bir miskin rolünü takınmaya ve Allah’ın bize hiçbir şey vermediğini iddiâ etmeye hakkımız vardır! Ne de tahdis-i nimet ediyorum diye, varlıklı olmakla Kârûn gibi büyüklük taslamaya, güçlü olmakla gururlanmaya, kuvvetli olmakla kibirlenmeye, Allah’ın verdiği hediyeleri sahiplenmeye yetkimiz vardır!

Bâzen tevâzûun nankörlükle, bâzen de tahdis-i nimetin, yani Allahın verdiği nimetleri ikrar ve itiraf etmenin iftihâr ve övünmekle karıştırıldığını ve ikisinin de zarar verdiğini kaydeden Üstad Bedîüzzaman Hazretleri, ne Allah’ın ikrâmı olan güç ve kuvvelerimizi “tevâzû” adına yok saymaya, ne de bunları “tahdis-i nimet” adına sahiplenmeye ve bunlarla övünmeye hakkımız olmadığını beyan eder. Allah’ın verdiği meziyet ve kemâlâtı ikrâr ederiz, bunu yaşarız, bunu kendi çapımızda güven konusu yaparız. Aksi takdirde bunları yok saymak küfrân-ı nimet ve nankörlük olur. Bunları sahiplenmek, bunları mülkiyetine almak, bunları bir Allah vergisi olmaktan çıkarmak ve bunlarla övünmek ise şüphesiz kibirlenmek, büyüklenmek ve şımarmak olur. Yani Allah’ın verdiği şeyleri yok saymamız doğru olmadığı gibi, iftihâr ve övünme malzemesi yapmamız da doğru değildir! Birincisi nankörlük, diğeri şımarıklıktır.

Üstad Bedîüzzaman bu hususu bir misâl ile şöyle açıklar: “Meselâ, nasıl ki murassâ ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese,

“Maşaallah, çok güzelsin, çok güzelleştin.” Eğer sen tevazukârâne desen,

“Hâşâ, ben neyim? Hiç! Bu nedir, nerede güzellik?”

O vakit küfrân-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir san’atkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirâne desen,

“Evet, ben çok güzelim. Benim gibi güzel nerede var? Benim gibi birini gösteriniz!”

O vakit, mağrurâne bir fahirdir.

İşte, fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki:

“Evet, ben güzelleştim. Fakat güzellik libasındır ve dolayısıyla libası bana

giydirenindir; benim değildir.”
Üstad Bedîüzzaman Hazretleri aynı düsturla, bu asrın hakîkat hazînesi olan Risâle-i Nûr hakkında diyor ki: “Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değildirler; Kur’ân-ı Kerîmin hakaikinden telemmu’ etmiş şuâlardır.” 1
Kendine güven duygusu, iş yapabilme azmi, karar verme ve verdiğin kararı uygulayabilme yeteneğidir. Bu kibirlenmek, büyüklenmek veya şımarmak değildir. Kur’ân buyurur ki: “Bir işe karar verip azmettiğin zaman Allah’a dayanıp güven, Allah’a tevekkül et. Şüphesiz Allah Kendisine tevekkül edenleri sever.” 2
Demek kendimize güveneceğiz. Çünkü Allah’a güveniriz! Çünkü bizi yaratanın Allah olduğunu biliriz! Allah’ın bize ne yüksek duygular verdiğini, bizi ne büyük yarattığını, ne imtiyazlı şeylerle halk ettiğini, bizi diğer varlıklardan farklı olarak ayrıcalıklı duygular ve cihazlarla donattığını, bize yüksek hasletler ve meziyetler verdiğini elbette itiraf ederiz, ikrâr ederiz, etmeliyiz ve bu imtiyâzı yaşarız. Allah’ın kulu olmakla şeref duyarız. Ve bütün bu meziyetlerin bir Allah vergisi olduğunu bir an bile unutmayız. Bu meziyetlerle hayırlı işler yaparız. Meziyetlerimizi haramda ve Allah’ın râzı olmadığı şeylerde kullanmayız; hayırda ve iyi şeylerde kullanırız. Meziyetlerimizi inkâr etmemize de gerek yoktur.
Demek, sahip olduğumuz güçleri ve nimetleri yok sayarak değil; şımararak ve sahiplenerek de değil; tevâzû içinde ve tahdis-i nimet anlayışıyla Allah’a güvenerek büyük işlere yönelmek ve Allah’ın izniyle başarmak imkânımız vardır! “Abartı” doğru ve hak bir davranış değildir. İfrât da, tefrit de doğru değildir! Peygamber Efendimiz (asm); “İşlerin hayırlısı orta olanıdır!” buyurmuştur.
O halde yapmamızı bekleyen ve yapmadığımızda ortada kalan bir hizmet olduğunda, hemen davranmalı, elimizi tez tutmalı ve Allah ne imkân verdiyse yapmaya gayret etmeliyiz. Şüphesiz bu esnada Allah’a tevekkül etmeli ve kendimize güvenmeliyiz. Yoksa “Estağfirullah! Ben neyim ki? Ben bir hiçim! Ben kimim ki?” deyip kenara çekilmek doğru bir davranış değildir.
Allah’a tevekkül ederek, kendimize duyduğumuz güvenle, sıkıca tuttuğumuz bir işi başarmamamız için hiçbir sebep yoktur. Her zaman prensibimiz; “Gayret ve çalışmak bizden, bize tevfik vermek ve bizi başarılı kılmak ise Allah’tandır” olmalıdır.

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 358.

2- Âl-i İmrân Sûresi: 159.